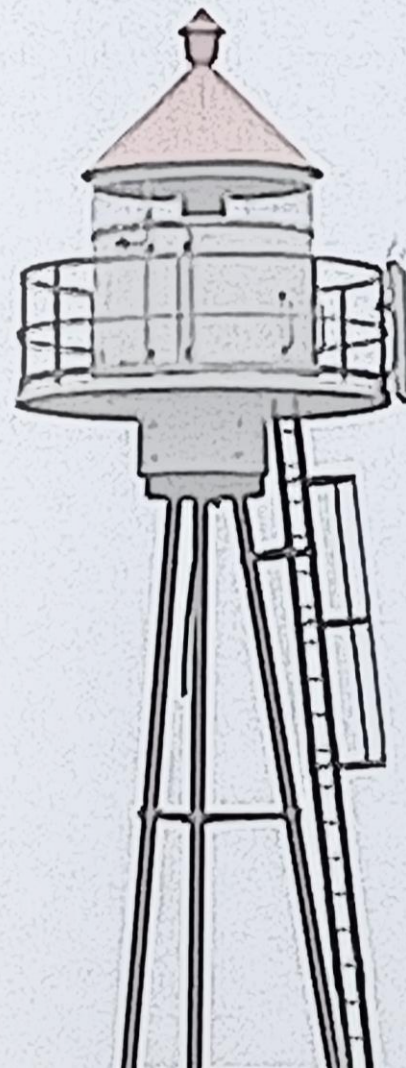

Drift og skisse til budsjett og økonomiplan 2027-2030

Kommunedirektør Kjetil Aga
Gjøsæter

Kommunestyret 22.juni 2026

 Bømlo kommune

Kommuneplanen sin samfunnsdel

FN SINE BEREFKRAFTSMÅL

KPS
2025 - 2035

06.03.2025
Kommunedirektøren

 Bømlo kommune

Økonomiplan 2026-2029
Kommunestyrets vedtak 08.12.2025

Foto: Geir Einarsen

Agenda

1

Del 1 – generelt om drift første halvår

- Personal og HMS
- Samfunnsoppdraget - saker med betydning for drift og utvikling av kommunen

2

Del 2 – Økonomi 2026 v/økonomisjef

- Siste driftsrapport med prognose
- Status for investeringar 2026

3

Del 3 – Budsjett og økonomiplan 2026–2029 – utfordringar i gjeldande plan og krav om realisme og balanse

- PwC
- ROBEK
- Inntektsida i økonomiplan
- Kostnadssida og planlagde endringar
- Investeringar

4

Del 4 – Skisse til Budsjett og økonomiplan 2027–2030 – moglege endringar i plan ut frå dagens situasjon

- Inntektssida
- Kostnadssida

1. Drift første halvår

Personal, HMS, tenesteproduksjon, utvikling
og saker

Personal og HMS

- Sjukefråvær

- 8,5% i mai. Gjennomsnitt 9,6% i første halvår.
- Risikoar – med omstilling vil det følgje med risiko for auka fråvær!

- HMS

- Fokus på avvik og forbetningsforslag
- Førebels planlagde kampanjar – Trygg sommar på jobb, Etske reglar, Kollegastøtte, Arbeidsmiljøkartlegging, Sjukefråvær, Akan.

- Rekruttering

- 4 ledige stillingar pr 19.juni.

- Rekrutterer greitt, men generelt få og færre søkjarar på stillingar i helsesektoren.

2024	2024	2024	2025	Feb 2025	Mar 2025	Apr 2025	Mai 2025	Jun 2025	Jul 2025	Aug 2025	Sep 2025	Okt 2025	Nov 2025	Des 2025	Jan 2026	Feb 2026	Mar 2026	Apr 2026
6,5%	6,5%	9,1%	8,6%	9,6%	9,4%	8,1%	8,3%	7,2%	5,9%	7,3%	7,8%	8,8%	10,4%	10,6%	9,8%	11,2%	9,4%	8,8%
2,9%	9,4%	9,7%	9,1%	9,6%	9,4%	8,1%	8,3%	7,2%	5,9%	7,3%	7,8%	8,8%	10,4%	10,6%	9,8%	11,2%	9,4%	8,8%

Drift første halvår oppsummert med tre ord

Stram

- Pressa økonomi, med behov for god kostnadskontroll
- Fokus på tiltak som gir effekt allereie i 2026
- Mindre handlingsrom for nye satsingar

Stabil

- Tenestene blir i hovudsak levert som planlagt
- Jamn drift utan store avvik
- God innsats frå dei tilsette gjer dette mogleg

Utfordrande

- Endra og til dels auka behov i tenestene
- Høgt arbeidspress og framleis behov for omstilling
- Turnover og rekrutteringsutfordringar, på nokre område sterkare enn andre.

Vil me lukkast med samfunnsoppdraget?

- Stab og sentraladministrasjon

- **Folketal**, tal på fødde, press på bustadmarknaden.
- Arbeidet med **beredskap**
 - Heilskapleg ros (HROS), helseoppdrag, føregangskommune.
- Arbeidet med **kommunal eigarskap**
 - Struktur for eigarmøte, eigarmøte med BVA og drøfting av investeringar, Moster amfi og drift
- **Kommunikasjon** og møte med innbyggjarar og næringsliv
 - Ordførarknappen, formannskap og bedriftsbesøk, innbyggjarapp.
- Innovasjon, **skaparkraft** og utvikling av industriområda våre

Ditt lokalsamfunn, dine interesser

- Hald deg oppdatert på det som skjer
- Vel innhaldet som er viktig for deg
- Lokale nyheiter og varsel
- Få varsel om det du bryr deg om
- Alt du treng frå kommunen

Last ned appen!

Bømlo kommun
14:56

AKTIVITET JOBB OG NÆRING BESØKJAND

Aktuelt for meg

- Barnehage og skule
- Kultur, idrett og frivillighet
- Aktivitetar for seniorar
- Besøkjande
- Ungdom

Aktuelt frå Bømlo kommune

Heim Kalender Kontakt Meld frå Meny

Samfunnsoppdraget

- Oppvekst, kultur og idrett

- **Foldrøy** skule – omstilling for elevar og føresette
- Arbeid med **inkludering** gjennom samarbeid med NLA i barnehagar og skular
- Prosjekt «**Ordet fangar**» mot dårleg språkbruk og hatefulle ytringar, breitt samarbeid
- **Meling** skule – brann i romjula. Normal drift veke 3 i 2026
- **Frivilligheita, kulturen og kulturskulen**

Samfunnsoppdraget

- Helse, sosial og omsorg

- **Prosjekt «Tørn»**, «Ruteplanleggjar», «**Rask psykisk helsehjelp**», «Nye mønster» og «Mentorordning».
- **Handlingsplan Kdp Helse** – omstillingar, Bu trygt heime, "vri" til førebygging mm.
- Møte demografiutvikling. Arbeidet med **omsorgsbustadar** og løysingar for ei framtidig eldreomsorg.
- Rekruttering til alle faste stillingar (**lege**).

Samfunnsoppdraget

- Samfunnsutvikling

- Tiltak for reduksjon av **energiforbruk**.
- Enkeltsaker – løyve (**Viergo** – løysing)
- Investeringsprosjekt, ferdigstilling av **kjøkken BBH**
- Arbeidet med **veg**
- Framdrift i eit omfattande arbeid med **KPA**.

2. Økonomi 2026

Status for økonomien v/Økonomisjef Sindre Halvorsen

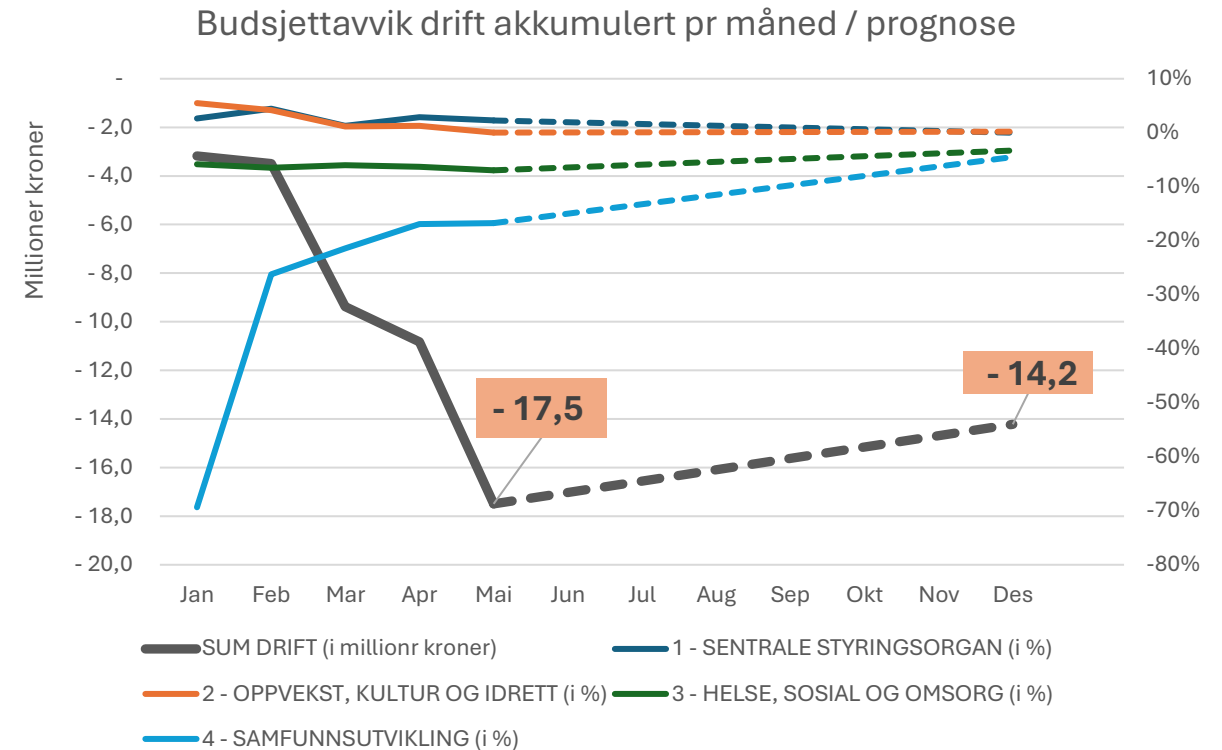
Drift / utgiftssida

• Nåsituasjon

- Budsjettavvik i drift på **-17,5 MNOK** hittil i år
- Fleire område styrer mot balanse ved årsslutt, men samla utvikling er framleis negativ
- Kostnadsvekst driven av:
 - Nye institusjonsplassar og auka brukarbehov, Samfunnsutvikling/tekniske tenester (særleg arealbruk og vedlikehald)
- Innsparingar i delar av drifta:
 - Legetenesta
 - Vaksenopplæringa

• Risikoar for resten av året:

- Siste prognose visar risiko for meirforbruk på drift i 2026 på **-14,2 MNOK**
- Risikoar for ytterligere utgifter:
 - Uavklart pensjonskrav frå PBL-barnehagane
 - Straum og vedlikehald
 - Lågare gebyrinntekter for Arealbruk
 - Vedvarende og auke i helsetjeneatar
 - Sjukefråvær, vikarbruk og overtid

Inntektssida og økonomiske føresetnader

- **Nåsituasjon**
 - Forventa auke i skatteinntekter er allereie innarbeidd i budsjett.
 - Ikkje venta vesentleg vekst i frie inntekter
 - Avgrensa moglegheit til å betre resultat gjennom inntektssida
 - Manglande budsjettering for første renteauke gir meirutgifter på ca. 1,5 mill. kr
- **Risikoar for resten av året**
 - Lågare inntekt frå Havbruksfondet
 - Redusert refusjon for ressurskrevjande tenestar
 - Ytterlegare rentehevingar

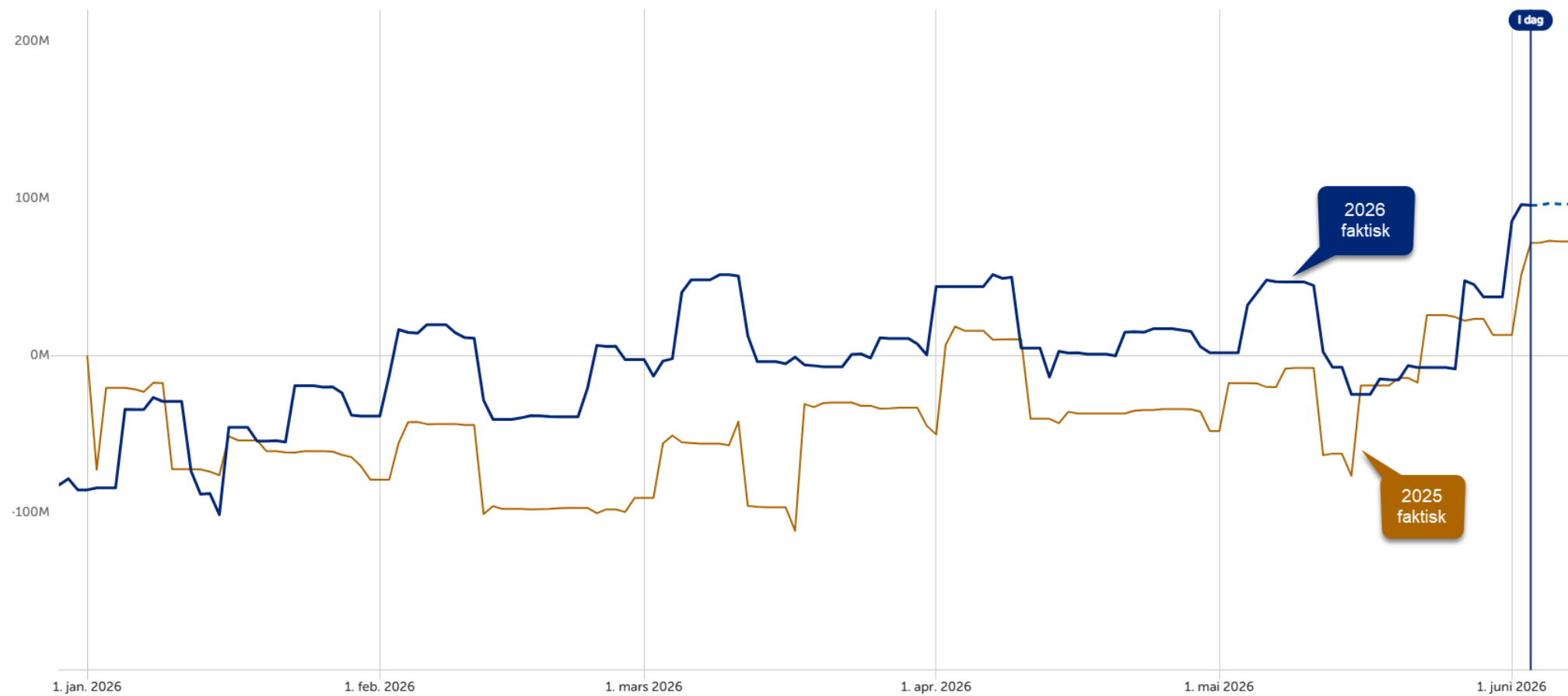

Status pr mai 2026 / foreløpig prognose

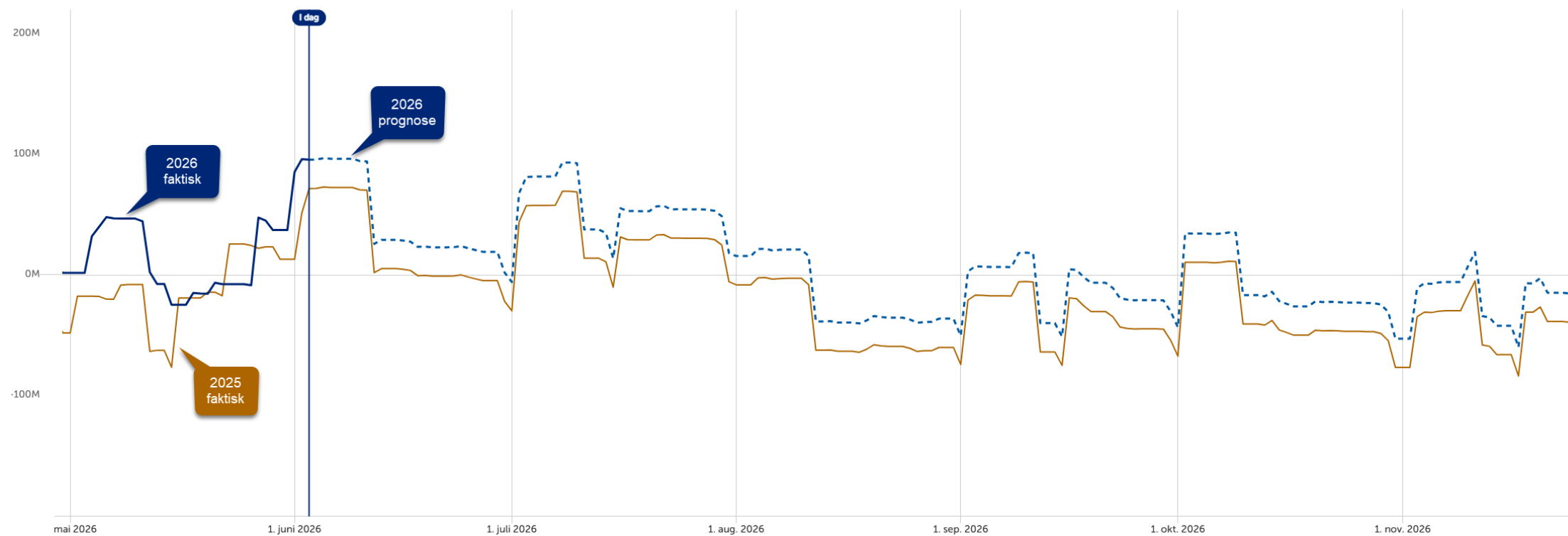
Beløp i 1000

	Budsjett hiå. 2026	Rekneskap hiå. 2026	Avvik hiå.	Budsjett 2026	Årsprognose	Prognose årsavvik
Sum generelle driftsinntekter	-542 390	-543 514	1 124	-1 190 149	-1 190 149	0
Avskrivningar	0	0	0	48 200	48 200	0
Motpost avskrivningar	0	0	0	-48 200	-48 200	0
Netto finansutgifter	17 559	18 043	-484	84 093	85 593	-1 500
Sum disponeringar eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	25 717	25 717	0
Til disposisjon	-524 831	-525 471	640	-1 080 339	-1 078 839	-1 500
Sentrale styringsorgan	45 794	44 755	1 039	88 824	88 824	0
Oppvekst, kultur og idrett	234 648	234 582	66	532 245	531 095	1 150
Helse, sosial og omsorg	198 249	212 046	-13 797	387 107	399 757	-12 650
Samfunnsutvikling	28 688	33 489	-4 801	60 497	63 217	-2 720
Kyrkjelege føremål	0	0	0	9 624	9 624	0
Ikkje fordelt / tilleggsløyving / premieavvik	0	-685	685	1 726	1 726	0
Økonomiske føresetnader	84	189	-104	316	316	0
Sum disponering	507 463	524 376	-16 913	1 080 339	1 094 559	-14 220
Meirforbruk +/-mindreforbruk -	-17 368	-1 095	-16 273	0	15 720	-15 720

Likviditetsutvikling

Likviditetsprognose

3. Budsjett og økonomiplan 2026-2029

Utfordringar i gjeldande økonomiplan.

Krav om realisme og balanse

Overordna målsetting vedtatt i 2019

Nøkkeltal	Mål
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene	Større enn 1,75% av driftsinntektene
Disposisjonsfond	Mellom 10-15% av driftsinntektene
Lån som skal dekkast av frie inntekter	Mindre enn 85% av driftsinntektene

Vedtatt økonomiplan viser slikt netto driftsresultat

Økonomiplan 2026-2029

Søk...

	Rekneskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Renteinntekter	-4 820	-5 385	-6 386	-7 038	-6 971	-7 091
Utbytte	-2 203	-1 606	-1 606	-1 606	-1 606	-1 606
Renteutgifter	48 723	49 143	54 007	53 548	53 848	53 753
Avdrag på lån	39 048	37 176	38 028	38 596	39 626	40 625
Netto finansutgifter	80 748	79 328	84 043	83 500	84 897	85 681
Motpost avskrivningar	-45 986	-48 200	-48 200	-48 200	-48 200	-48 200
Netto driftsresultat	25 832	-12 543	-25 717	-11 637	-36 203	-2 107

Gjeldande økonomiplan

(Økonomiske) endringar som **ligg i plan**, og som må få **praktisk innhald** i drift

Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Rekneskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Sentrale styringsorgan	81 742	83 087	88 745	88 248	88 745	89 248
Oppvekst, kultur og idrett	494 374	514 555	532 568	526 070	522 903	517 914
Helse, sosial og omsorg	374 349	390 698	387 665	395 343	402 743	413 743
Samfunnsutvikling	61 374	59 997	60 545	60 545	60 545	60 545
Kyrkjelege føremål	8 978	9 248	9 624	9 524	9 524	9 524
Ikkje fordelt / tilleggsløyving / premieavvik	-28 313	-29 314	876	-14 635	-6 672	-8 493
Økonomiske føresetnader	434	312	316	316	316	316
Sum løyvingar drift, netto	992 937	1 028 584	1 080 339	1 065 411	1 078 104	1 082 797

Differanse er 15 mill

Differanse er 26 mill

Av dette:

OMSTILLING

– Mange utsetter omstilling til økonomien er presset

Kommunene vet godt at de må flytte ressurser fra oppvekst til eldresektoren, og mange er godt i gang. Men det er ikke like lett der bosettingen er spredt.

Utsikter for kommuneøkonomien 2027-2030

BEFOLKNING - SSB "Høy nasjonal vekst"													
	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036		
0 - åringer		123	115	118	122	126	130	134	134	134	134	134	133
Barnehage (1-5 år)		648	609	597	614	621	644	664	684	700	712	720	
Grunnskole (6-15 år)		1 599	1 584	1 565	1 517	1 486	1 441	1 420	1 404	1 394	1 399	1 399	
Videregående (16-19 år)		765	724	689	691	667	663	651	639	625	597	595	
Voksne (20-66 år)		7 152	7 097	7 119	7 100	7 112	7 122	7 083	7 057	7 043	7 022	6 982	
Eldre (67-79 år)		1 618	1 626	1 632	1 630	1 613	1 608	1 632	1 644	1 656	1 695	1 705	
Eldre (80-89 år)		510	562	606	660	727	760	810	855	878	891	930	
Eldre (90 år og eldre)		116	115	117	122	120	128	132	143	165	182	205	
Total		12 531	12 432	12 443	12 456	12 472	12 496	12 526	12 560	12 595	12 632	12 669	

Risikoar i gjeldande økonomiplan

Løyvingsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Rekneskap 2024	Rev. budsjett 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027	Øk.plan 2028	Øk.plan 2029
Rammetilskot	-450 947	-487 412	-503 378	-503 568	-506 084	-507 045
Inntekt- og formuesskatt	-444 114	-504 006	-532 373	-540 501	-546 800	-553 629
Eigedomsskatt	-38 058	-46 981	-50 462	-52 493	-52 293	-52 293
Andre generelle driftsinntekter	-116 072	-82 356	-103 936	-64 036	-94 077	-57 668
Sum generelle driftsinntekter	-1 049 192	-1 120 755	-1 190 149	-1 160 598	-1 199 254	-1 170 635
Korrigert sum løyvingar drift, netto ?	994 275	1 028 883	1 080 389	1 065 461	1 078 154	1 082 847
Avskrivningar	45 986	48 200	48 200	48 200	48 200	48 200
Sum netto driftsutgifter	1 040 262	1 077 083	1 128 589	1 113 661	1 126 354	1 131 047
Brutto driftsresultat	-8 930	-43 672	-61 560	-46 937	-72 900	-39 588
Renteinntekter	-4 820	-5 385	-6 386	-7 038	-6 971	-7 091
Utbytte	-2 203	-1 606	-1 606	-1 606	-1 606	-1 606
Renteutgifter	48 723	49 143	54 007	53 548	53 848	53 753
Avdrag på lån	39 048	37 176	38 028	38 596	39 626	40 625
Netto finansutgifter	80 748	79 328	84 043	83 500	84 897	85 681
Motpost avskrivningar	-45 986	-48 200	-48 200	-48 200	-48 200	-48 200
Netto driftsresultat	25 832	-12 543	-25 717	-11 637	-36 203	-2 107

Havbruksinntektene
50,5 mill i 26/28 og
15,7 mill i 27/29

Venta renteutvikling og
rentebane

Drift og resultat i 2026 kan utgjere ein «risiko» i forhold til gjeldande plan

Dersom kostnad til drift ikkje snarast blir tilpassa den årlege økonomiske budsjetttramma.

«all bruk av midler i årsbudsjettet skal ha dekning i årets tilgang på midler»
kommuneloven § 14-10 (1)

Risikoar med betydning for økonomien

Sentraladministrasjon

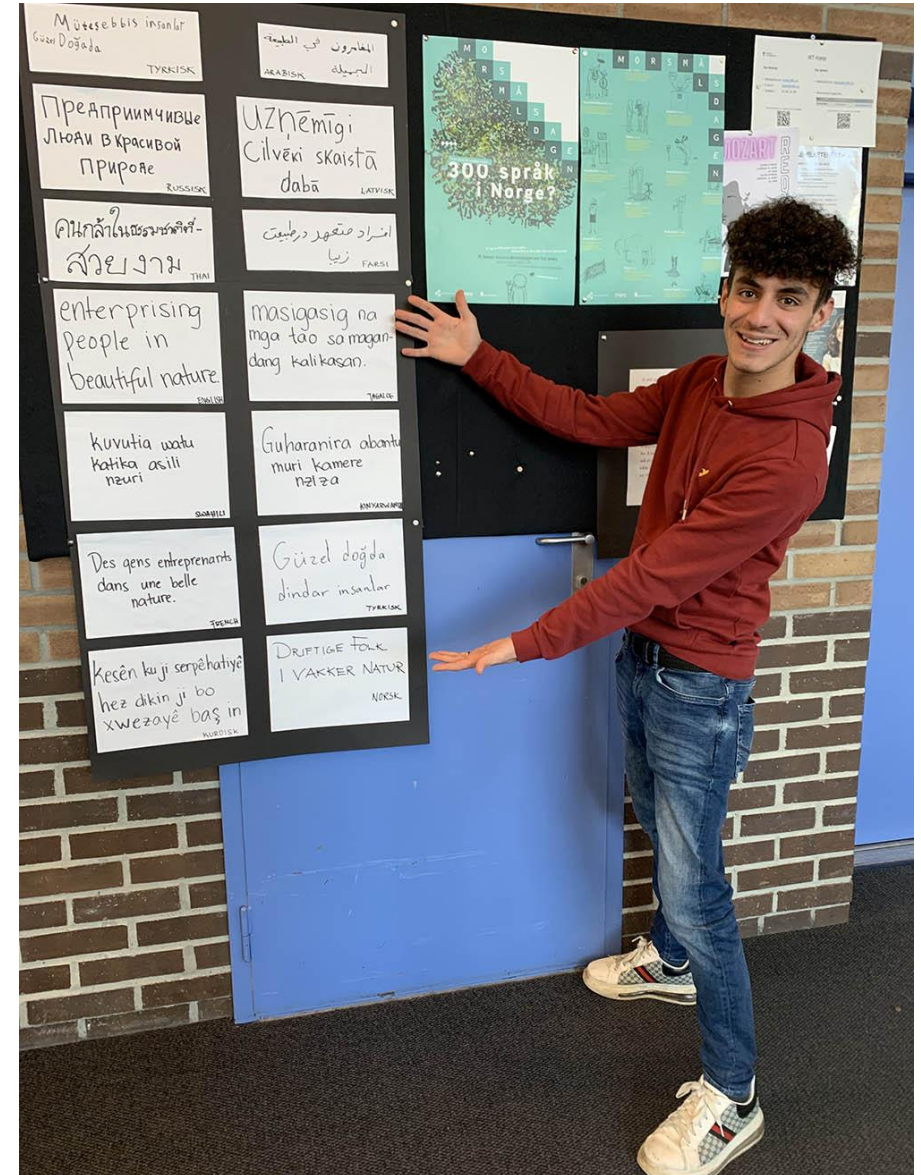
- **Brann og redning** – meirutgifter ved større hendingar, tilstrekkeleg døgnbemanning sentrum, kompetansetiltak.
- Nok ressursar til digital fornying (transformasjon) og betra **datatryggleik**
- Risiko ved underfinansiering av **interkommunale samarbeid** (reell kostnadsauke vs indeks)
- **Kommunal deflator vs reell kostnadsvekst** (lønnsvekst, varer og tenester, straum)
- Usikkerhet knytt til skatteinngang og rammetilskot
- **Samfunnsverknad av eit for nøkternt investeringsnivå** i det offentlege.

Risikoar med betydning for økonomien

Oppvekst, kultur og idrett

- **Reduserte rammetilskot** og statlege overføringar som følge av lågare barnetal.
- Struktur og bygningsmasse som ikkje er tilpassa framtidig **behov**
- Auke i behov innan **spesialpedagogikk** og tilrettelegging også heildøgnsstenester
- Strengare lovkrav til/stort behov for **tverrfagleg samarbeid** og førebygging
- **Verknad av nedprioritering** av ikkje-lovpålagde område, som t.d støtte til kultur- og idrettsaktivitetar.

Risikoar med betydning for økonomien

Helse, sosial og omsorg

- **Eldrebølga** vil føre til ei betydeleg auke i etterspurnad etter tenester.
- Redusert **tilgang** på kvalifisert arbeidskraft
- **Overføring av oppgåver** frå spesialisthelsetenesta til kommunehelsetenesta (rehab, rus, psykiatri).
- Ordninga for **ressurskrevjande** brukarar.
- Manglande ressursar til å prioritere **førebygging** og lågterskeltilbod (tidleg innslag i helsetrappa).

Risikoar med betydning for økonomien Samfunnsutvikling

- **Vedlikeholdsbudsjetta** dekkjer ikkje drift og auka behov for vedlikehald av vegar og bygg.
- Vedvarande høge **strømprisar**.
- **Skybaserte digitale løysingar, med kostnad** for implementering og lisenskostnadar utan dekning i budsjett.

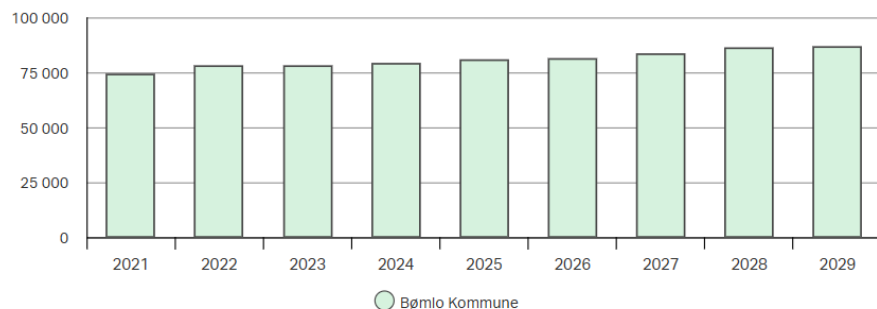
Investeringane

- Robek og krav frå statsforvaltar om «tak» for opptak av lån.
 - «Handlingsregelen» me praktiserer i dag fører til stans i gjeldsveksten, men ikkje reduksjon.
 - Betalar kr 38 millionar (minimumsbeløp) og lånar årleg kr 38 millionar for å gjennomføre planlagt investeringsløp
 - Rentekostnaden er på ein topp (?) og er betydeleg (kor lenge varar toppen?)

Netto lånegjeld i kroner per innbyggjar

Grafen er i hele kr

Halde fram med minimumsavdrag, men avgrense låneopptak ytterlegare?

Verknaden vil bli at fleire, nødvendige, investeringar blir utsett.

Renteinntekter	-4 820	-5 385	-6 386	-7 038	-6 971	-7 091
Utbytte	-2 203	-1 606	-1 606	-1 606	-1 606	-1 606
Renteutgifter	48 723	49 143	54 007	53 548	53 848	53 753
Avdrag på lån	39 048	37 176	38 028	38 596	39 626	40 625
Netto finansutgifter	80 748	79 328	84 043	83 500	84 897	85 681

4. Skisse til Budsjett og økonomiplan 2027-2030

Framlegg til endringar i plan ut frå dagens
situasjon

Slik skal budsjettet og økonomiplanen 2027–2030 bli til

Frå felles forståing til politisk vedtak – kva som skal skje med budsjettet

KVA SKAL SKJE MED BUDSJETTET I LØPET AV PROSESSEN?

KVEN GJER KVA?

ENKELT FORKLART FLYT

HUGS KJERNEBODSKAPET

Prosesen går frå felles forståing til politisk vedtak, med tydeleg involvering, prioritering og ansvar undervegs.

1. Budsjettframlegg 26.oktober

Moglege framlegg til endring i vedtatt investeringsplan

- Avhengig av
 - krav frå Statsforvaltar
 - Renteutvikling
 - Verknad av «frys»

Fryse investeringane ein periode, samstundes som me held på praksis med betaling av minimumsavdrag.

Prioritere investeringar som er heilt nødvendig for kommunalt drift (datatryggleik, kommunal veg- og bygning, journalsystem mv)

Investeringstabell for kommunen samla

Andre investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekt	Økonomiplan				Sum
	2026	2027	2028	2029	2026-29
Økonomiske føresetnader					
Barne og familietenesta kontor	500	2 500	0	0	3 000
Brannbil Langevåg	0	0	0	5 000	5 000
Bustader, personar med nedsett funksjonsevne	0	0	10 000	11 000	21 000
CARPORT/WARMEKABEL/PARKERING BØMLO HEIMTENESTER	5 250	0	0	0	5 250
Dagtilbod Moster	0	0	7 000	0	7 000
Finansiering	2 200	2 200	2 200	2 200	8 800
Fiskerihamn Langevåg	500	0	0	0	500
Geovekst	950	0	0	0	950
Handlingsplan digitalisering	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
IKT investeringar	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
IKT-utstyr skule	3 300	3 300	3 300	3 300	13 200
Kommunale kaiar og broer	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
Kommunale omsorgsbustader	5 200	5 000	12 000	15 000	37 200
Kommunale reguleringsplanar	1 000	0	0	0	1 000
Kyrkjer - investeringsføremål	3 000	3 000	3 000	3 000	12 000
Leikeplassar grunnskulen	200	200	200	200	800
Nærmiljøanlegg (spelemidlar)	600	600	600	600	2 400
Oppgradering kommunale bygg og ENØK tiltak	7 200	7 200	7 200	7 200	28 800
Oppgradering kommunale vegar	6 000	6 000	6 000	6 000	24 000

3. Moglege framlegg til endringar 26.oktober

Økonomiplan

Endringar i løyvingar til drift

Dagens driftsramme

Kr 1.080.339.000

Kroner 14,2 mill – prognose for meirforbruk drift 2026.

Fleire tiltak er sett i verk for å ta ned det samla meirforbruket.

Framtidig ramme, PwC og nødvendige endringar

Kr 1.065.411 (økonomiplan 2027)

PwC – *“Prinsippavklaringer - hva og hvordan?”*

Frå administrasjonen 26.oktober:

Framlegg om endringar i drift til verdi av **15-18 millionar.**

Oppsummering

- Drift første halvår er *stabil, stram og utfordrande* med **pressa økonomi framleis tyngste faktoren**.
- Me styrer mot eit meirforbruk i drifta på om lag **14,2 millionar** ved årsslutt, noko som vil gje eit driftsresultat på pluss kr 11,5 millionar. Dette er ikkje bra nok.
- I gjeldande økonomiplan gir inntektssida lite vekst. **Rente, demografi og auka behov i tenestene skapar ytterlegare press** på økonomien framover.
- Det er eit behov for **tydelege tiltak og omstilling** for å sikre balanse i økonomiplan for 2027-2030.
- Administrasjonen vil i budsjettframlegget 26.oktober legge fram forslag om;
 - endringar i **investeringsrammene** våre
 - endringar i venta **inntektsnivå** (eigedomsskatt)
 - endringar i **drift** som verknad for måten me driv tenestene våre på
 - Basert på drøftingar i leiargruppene
 - Basert på drøftingane og signala i den økonomiske referansegruppa
 - Basert på politiske saker og signal i arbeidet med PwC rapporten

Økonomiplan 2026-2029

Kommunestyrets vedtak 08.12.2025

Kommuneplanen sin samfunnsdel

FN SINE BEREKRAFTSMÅL

KPS

2025 - 2035

Lukke til med budsjettkonferansedag

Takk for første halvår og god sommar!